

תגידו נא אתם: מדובר עלינו? כן או לא!

בענין הפיכת החושך לאור והבאתה של הגאולה בימינו

שאלות

פרק א.

כל יהודי מאמין בה' יודע, שההשתדלות בפרנסה וכיו"ב, הוא רק כלי לבד לברכת ה'.

זאת אומרת: ההשפעה כולה – היא רק מהקב"ה, אלא היות שרצונו של הקב"ה הוא, שהאדם יעשה כלי לקבל ההשפעה, לכן על האדם להשתדל בעשיית הכלי. אבל גם עסוואחרי עשיית הכלי, הרי הכול בא רק מהקב"ה לבד!¹

למרות דברים אלו, ישנם עניינים מסוימים שהוזהרנו בהם, שאין על האדם להשתדל ולעשות כלי בהם, אלא יש לו לסמוך בהם רק על הקב"ה לבד.

[זאת אומרת: אף גם שכאשר האדם משתדל ועושה כלי – פרי ועמלו והצלחתו אינה ממנו כלל אלא רק מהקב"ה, אשר לפי"ז לכאורה אין לחלק בין ענין פלוני לענין אלמוני מאחר שהכול רק מהקב"ה לבד, אעפ"כ, ישנם עניינים שבהם הוזהרנו שאין לאדם להשתדל בהם ולעשות כלי (והטעם מבואר בזה, כי בעניינים אלו צריך שיהא בגלוי איך שהם רק מהקב"ה לבד, ואכ"מ)].

אחד מהעניינים שאין לנו להשתדל בהם – הוא הבאתה של הגאולה. במשך כל השנים חונכנו וידענו (על יסודות מחז"ל ועוד) שהגאולה תבוא רק בכוחו דהקב"ה לבד, וממילא, שאין לנו להשתדל ולעשות כלי (טבעי וגשמי) בכדי להביא את הגאולה, אלא יש לנו רק לחכות, לצפות ולהתפלל בזה מהקב"ה שהוא ישלח את שלוחו להביא הגאולה.

מובן ופשוט שדברים אלו נכונים הם גם בימינו (שגם בימינו תבוא הגאולה רק בכוחו דהקב"ה). אעפ"כ, הורנו מהרבי שלא לסמוך בזה רק על הקב"ה, אלא עלינו גם לדרוש ולתבוע ממנו הגאולה, ועוד זאת, עלינו גם להביא את הגאולה ("להביא ימוה"מ") וגם להמשיך את האל"ף ב"גולה" כדי לעשות מגולה גאולה, ועוד כיו"ב.

בקיצור הדברים ובסגנונו של הרבי בשיחה דכ"ח ניסן תנש"א: את דבר הבאת הגאולה – הוא מסר אלינו.

עפ"ז מוצעת השאלה, ושנאמר נא אנחנו לעצמנו: על מי מוטל בימינו להביא הגאולה, עלינו או לא?

בפרטיות יותר: היות שאמצעי ההשתדלות המצויים בידינו ושאנו משתמשים בהם בכל ענינו, הם אמצעים גשמיים וטבעיים, מתעוררת השאלה, האם עלינו להשתדל באמצעים אלו עצמם בכדי להביא הגאולה, כן או לא!

פרק ב.

א. להוסיף הבהרה בשאלה, יש להמחיש השאלה בדוגמא מוחשית.

ידוע שאחד מייעודי הגאולה הוא, ש"לילה כיום יאיר". זאת אומרת בפשטות (וכמבואר בכ"מ), שחושך הגשמי שאנו רואים לפנינו היום, ייהפך לאור.

ובכך נשאלת השאלה (ע"ד הנ"ל):

¹ עי' לקו"ש ח"ח בלק ג', ועוד.

על מי מוטל בימינו להפוך את **חושך הגשמי** לאור, עלינו, או אולי זה ייהפך ע"י איזה כוח רוחני שעוד עתיד להתגלות עלינו וכיו"ב?

ב. בביאור ובפרטיות יותר :

בשיחה דש"פ וישלח תשנ"ב מבואר בענין התמעטות אות הלבנה בחצי השני של החודש, שהאמת הוא, שגם אז הלבנה ממשיכה **להוסיף באורה** – ובדיוק כמו שהיא מוסיפה באורה בחצי הראשון של החודש, אלא החילוק הוא, שבחצי הראשון של החודש, הלבנה מקבלת אורה מהשמש, ואור השמש הרי נראה לנו **בגלוי**, לכן אנו רואים את הוספת אורה של הלבנה אז (כי הוא בה הרי מהשמש), משא"כ בחצי הב' של החודש, הלבנה מאירה את אורה מעצמה, זאת אומרת, שהוא אור עצמי **של הלבנה שאינה** מהשמש [כמבואר בשיחה שם, שבחצי הב' של החודש, נעשית הלבנה **משפיע** בדוגמת ובשווה אל השמש ע"י התגלות העצם שלמעלה משניהם, עיי"ש], ואור זה שהלבנה מאירה מעצמה, **אינו** נראה לנו בגלוי, לכן נראה אצלנו אז כאילו שהלבנה מתמעטת.

ובהע' 23 שם מוסיף הרבי לבאר, שאעפ"כ, אור זה שהלבנה מאירה מעצמה (בחצי הב' של החודש), מאירה **בישראל שדומים** ללבנה. וזה לשונו :

אף שבהלבנה אין זה באופן של התגלות, שמיום ליום הולך ומתמעט אור הלבנה – כי, אמיתת ושלמות הענין ד"והי' אור הלבנה כאור החמה", שהמקבל נעשה כמו המשפיע ממש (שאז העצם הוא בהתגלות), הוא, בישראל דוקא, שישראל (לבנה) וקוב"ה (חמה) כולא חד.

עד כאן – מדברי הרבי.

ג. והנה מדברי הרבי האלו – שהוספת האור הזה היא **בישראל** – מובן, שזה שבימוה"מ האור הזה יהי' **בגלוי** גם **בלבנה כפשוטה**, יהי' ע"י הפעולה **של ישראל** על הלבנה².

ע"פ דברים אלו, יש להציע השאלה (ע"ד הנ"ל) :

מי יהפוך את **חושך הלבנה** לאור³, **אנחנו**, או איזה כוח רוחני שמלמעלה?

מענה.

הקדמה: כדי לענות על השאלה, יש לבאר הענינים כמו שהם ברוחניות, ומזה נלמד על הדברים כמו שהם **כפשוטם בגשמיות**.

פרק א.

א. מבואר בכ"מ שעבודת האדם בזמן הגלות **באתעדל"ת ובכוח עצמו**, היא שתבטיח את **נצחיות** הגאולה דלעת"ל. זאת אומרת: כדי שגאולה העתידה תהי' גאולה **נצחית**, מוכרחת העבודה **דזמן הגלות**.

ע"י לקו"ש ח"כ ע" 232 (ויחי א"י) אות ז' :

כאשר העבודה נעשית עקב הסיוע מלמעלה ולא ביגיעה עצמית, אין "נצחיות" בעבודה, כי כאשר ייעלם הסיוע מלמעלה, עלול האדם להידרדר בדרגתו.

רק כאשר העבודה נובעת מאתערוותא דלתתא (התעוררות מלמטה, בכוחו של האדם), היא "דבר המתקיים", והיא יכולה להביא לגאולה קיימת ונצחית, שאין אחרי גלות.

ב. עד"ז ויתירה מזו מבואר, שראיית **עין הגשמי**⁴ באלקות לעת"ל – תהי' תוצאה מעבודה **דזמן הגלות**.

והענין הוא – בהקדמה⁵, שראיית עין הגשמי באלקות, אינה רק – שהעין יראה אלקות ע"י פעולתה דאיזה כוח **מלמעלה** שיפעל על העין לראות אלקות, אלא שהעין **מצד ענינו**, דהיינו מצד **תכונותיו הגשמיים והטבעיים**, יבוא לראות אלקות.

² וכמפורש להלן בשיחה שבימוה"מ כנס"י תהי' פועלת **מעצמה** כו', וכמ"ש להלן.

³ וכיו"ב **בכל** שאר ייעודי הגאולה.

⁴ וכן בשר הגשמי, כמבואר שם בשיחה.

⁵ ע"י כ"ז בלקו"ש ח"י"ז ע' 94 אות ח' :

בימות המשיח יהי' החידוש של "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר" . . . העובדה שהבשר הגשמי יראה את "כבוד ה'" תהי' לפי תכונת הטבע של המציאות הגשמית אז . . .

והנה כדי לפעול על העין שיראה אלקות מצד **תכונותיו הגשמיים והטבעיים**, מוכרחה עבודה דזמן הגלות. כי הגלות היא שמגלה את הכשרתו וסגולתו של **חומר גשמי** להשתייך ולראות אלקות.
ויש לבאר הדברים :

טבע הדברים הוא, שהחושך מעורר את **הפכו**, דהיינו, החושך מעורר את **התגלות האור**. זאת אומרת – בענינו – **שחושך הגשמי** של הגלות, הוא שמעורר את האדם **להתגבר** על החושך ולהפכו לאור. א"כ יוצא, שחושך הגשמי, הוא **כלי המסוגל ומוכשר** לפעול את התגלות האור.

וכך הוא גם בענין הראי' באלקות. ע"י העבודה בזמן הגלות, מתגלה **בחומר הגשמי** של העין (שהוא לע"ע מציאות דחושך שאינו רואה אלקות) איך שהוא בעצם כלי מוכשר ומסוגל לפעול את הראי'. שעפ"ז, הראי' באלקות, תהי' דוקא מצד ענינו ותכונותיו **הגשמיים** של העין – שהם **עוררו** את הראי'.
וכך מבואר בלקו"ש ח"י"ז ע' 94, אות ט' :

בכדי שתתבצע כוונת הבריאה של "דירה לו ית' בתחתונים" שהעולם עצמו יהי' דירה להקב"ה גם לפי טבעו, ברא הקב"ה את העולם באופן שתשתקף בו הכוונה והתכלית. וכיון שהכוונה בכך שהעולם נברא בהעלם והסתר היא כדי שיבוא מזה גילוי נעלה יותר – "יתרון האור מן החושך" – לפיכך נברא העולם באופן כזה, שדוקא "העלם" זה יגלה ויהווה "כלי" לאור נעלה יותר.

. . זהו ההסבר לכך שהגילוי דלעתיד "תלוי במעשני ועבודתנו כל זמן משך הגלות" – כי בעזרת המס"נ שבזמן הגלות, מתגלה שהכוונה בהעלם העולם היא גילוי האלקות ע"י תומ"צ ;

וזהו הסיבה לכך שהמשכת האלקות ע"י המצוות בזמן הגלות פועלת יותר ו"מתלבשת" יותר במציאות של "גשמיות עוה"ז", עד שלעת"ל מופיע הדבר בגלוי, ש"ונגלה כבו הוי' וראו כל בשר" יהי' לפי תכונות וטבע הבשר עצמו.

ג. והנה, לקרב דברים האלו אלינו, כדאי אולי להוסיף ולהבהיר בתוכן דברי הרבי שנאמרו כאן – ובהקדמה :

הגאולה היא מצב **באין ערוך** למעלה יותר מהגלות, לפ"ז יוצא (לכאורה), שאנחנו, כמו שאנו מכירים את עצמנו עכשיו **בזמן הגלות**, לא יהיו קיימים כלל בזמן הגאולה,

והיינו, כי – מ"מ"נ: המציאות שלנו כמו שאנו מכירים את עצמנו עכשיו – לא יהי' לו תפיסת מקום כלל בזמן הגאולה (כי המצב אז יהי' הרי **באי"ע** למעלה מהמצב דעכשיו); מאידך, המציאות שלנו **אז** דזמן הגאולה – הוא למעלה לגמרי מהתפיסה והשגה שלנו דעכשיו. א"כ יוצא מכ"ז, שאנחנו – כמו שאנו מכירים עצמנו עכשיו – לא יהיו קיימים במציאות כלל בזמן הגאולה.

לכן כדי לבאר איך שהגאולה תשתייך באמת **אלינו** ושזה יהי' **אנחנו ממש** בזמן הגאולה⁶, מבאר הרבי (בשיחה זו ובכ"מ כיו"ב) איך שהגאולה תבוא רק ע"י העבודה שלנו **דזמן הגלות**,

אשר לפ"ז יוצא, שלא משנה כלל המצב שלנו עכשיו (כמה שפל שזה יהי'), היות שהגאולה תבוא רק ע"י העבודה – **והחידוש שלנו** – דזמן הגלות, הרי כל הגילויים של הגאולה ישתייכו **אלינו** – כמו שאנו מכירים את עצמנו **עכשיו** בזמן הגלות, כי זה יהי' הרי **אנחנו** שיגרמו ויביאו את הגאולה.

פרק ב.

א. ברם, עם כל הדברים שלעיל, עדיין צריך ביאור :

כי מצאנו לכאורה **היפך הדברים ממש**, והוא, שהגאולה תהי' למעלה לגמרי **מכל שייכות** לענין של גלות או לעבודה דזמן הגלות.

ע"י שיחת ש"פ דברים תשמ"ח אות ה' :

כאשר הבשר "רואה" את כבוד ה' רק מפני ש"כבוד ה'" הוא ללא גבול, ולכן הוא יכול לרדת גם למטה-מטה, עד לידי כך ש"יראה" באמצעות בשר גשמי [ולא בגלל תכונותיו של הבשר עצמו], הרי אז גילוי האלקות בעולם, אפילו כאשר הוא בראי' מוחשית, הוא באופן של "חידוש" והוספה בעולם, כיוון ש"ראיית כבוד ה'" ע"י הבשר הגשמי איננה מפני טבעו.

האופן ה"פשוט" האמיתי, הוא כאשר הבשר יראה את "כבוד ה'" בגלל תכונותיו וטבעו של הבשר עצמו, בדיוק כפי שענין בשר רואות דברים גשמיים בגלל תכונותיהן וטבען של עיני הבשר עצמן.

⁶ ואשר ע"ז תתקיים הכוונה דדירה **בתחתונים**, דהיינו, במציאות התחתון **הגלות** גופא.

נשאלת השאלה: מכיון ש"יתרון האור" הוא "מן החושך" – היתכן, שלעתיד לבוא לא תהי' העבודה שמביאה ל"יתרון" הזה?

והביאור בזה, שתכלית העילוי הוא (לא יתרון האור שבא ע"י בירור החושך, אלא) ענין האור (קדושה) גופא. שזה מגיע למקום נעלה יותר, שלמעלה מהמקום אליו מגיע בירור החושך. אלא, בכדי לבוא לזה, צריך להיות לפני זה בירור החושך ויתרון האור ע"י. אבל לאחר שהאור כבר קיבל היתרון – מתעלה למקום נעלה יותר, מקום שענין החושך (גם לאחת הבירור) לא שייך אליו כלל⁷.

הרי מבואר בזה, שהגאולה תהי' למעלה מעבודת הבירורים דזמן הגלות וגם למעלה מהפיכת חושך הגלות לאור. הרי, שהגאולה תהי' למעלה מכל שייכות לענין של גלות.

אך עיקר השאלה בזה היא מהמבואר שם הע' 34 :

ולחעיר, דענין זה מוסיף גם בהצפי' והגעגועים להגאולה. כי מצד המעלה שבעבודת הבירורים שבזמן הגלות דוקא יש מקום לטעות, שאין הכרח כ"כ לצפות להגאולה ושתהי' מיד, מכיון שיש מעלה בעבודת הבירורים שבזמן הגלות; משא"כ להמבואר בפנים, שהעילוי בבירור החושך ו"יתרון האור" שנעשה ע"י הוא רק הקדמה להעילוי של העבודה דתומ"צ ("אור") שבהם דוקא הוא ה"חפץ" (והתאוה) דעצמותו ית' – הרי, גודל הצפי' והגעגועים לגאולה העתידה ושתהי' דוקא מיד, מכיון שאז דוקא תהי' השלימות דקיום התומ"צ.

הרי מבואר בזה, שמצד המעלה דעבודת הבירורים והפיכת החושך לאור, הי' מקום לטעות ולטעון, שכדאי שתתעכב הגאולה קצת כדי שיוסיפו עוד בעבודת הבירורים, אלא שטענה זו נשללת לגמרי, כי הגאולה היא למעלה מעבודת הבירורים ולמעלה גם מהפיכת החושך לאור, ושממילא אין סיבה כלל על עיכוב הגאולה. ע"כ.

ואי"מ: נניח נא אנחנו, שיש אדם היודע בעצמו שהוא לא תקן את ענינו לגמרי ושאלו יש עדיין מציאות של חושך (מחושך הגלות וכו'). אעפ"כ, לפי דברי השיחה האלו, היות שהגאולה היא למעלה מבירור החושך ולמעלה גם מהפיכת החושך לאור, על אדם זה לדרוש את ביאת הגאולה מיד.

ואיך מתאימים הדברים עם המובא לעיל שאם תהי' הגאולה שלא ע"י בירור החושך היא לא תשתייך למציאות האדם דזמן הגלות, אשר לפי"ז לכאורה, ע"י ביאתה של הגאולה מיד, אדם זה שיש בו עדיין מציאות דחושך מחושך הגלות, מיועד להפסיד ע"י (בפרט מסוים עכ"פ) – בענין שייכותה של הגאולה אליו (למציאותו כמו שהוא מכיר את עצמו בזמן הגלות)⁸.

פרק ג.

א. ונ"ל הביאור בזה ע"פ מ"ש בשיחה דש"פ וארא תשנ"ב.

והוא בהקדמת המבואר בכ"מ, שמ"ת פעל לבטל הגזרה שבין עליונים ותחתונים, ושמשום מכך יש מעלה בקיום התומ"צ שלאחרי מ"ת – על קיום המצוות דהאבות שלפני מ"ת.

ברם בשיחה זו מתבארים הדברים באופן אחר קצת, והוא, שאצל האבות – מלכתחילה לא הי' חילוק בין עליונים ותחתונים, וממילא – שהם לא היו צריכים למ"ת כלל.

וכך מבואר בשיחה שם גם בנוגע לבני"י, שמצד עצם הנשמה דישראל (בחי' ה'אבות' שבכ"א מישראל שלמעלה מהתורה) אין חילוק בין עליונים ותחתונים. והצורך בקיום התומ"צ הוא רק בשביל הנשמה כמו שהיא יורדת

⁷ ושם אות ו' :

ידוע הפירוש "משכני אחריו נרוצה", "נרוצה" לשון רבים, שע"י שהנפש האלקית פועלת (גם) לנפש הבהמית תהי' אהבת ה' ("ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך" – בשני יצריך"), שהאהבה דנפש הבהמית היא באופן ד"מרוצה" – נעשה ע"י יתרון בהאהבה הנפש האלקית, שגם האהבה שלה היא בדרך מרוצה.

אעפ"כ, ממשיך הפסוק "הביאני המלך חדריו", "הביאני" לשון יחיד – שרק הנפש האלקית "נכנסת" ב"חדריו" של המלך. ואע"פ שבכדי שהנפש האלקית תוכל ליכנס ב"חדריו" הרי זה ע"י שנתוסף בה ה"יתרון" ו"מרוצה" הבא ע"י הנפש הבהמית – אבל לאחר שהנפש האלקית כבר קבלה את ה"יתרון", ה"ה מתעלית למדרגה נעלית ביותר, שהנפש הבהמית (לאחרי הבירור) אין לה שייכות כלל – ישראל ומלכא בלחודרהי", "יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך".

ועי"ש הע' 38 וכו' בד"ה להבין ענין פסח שני שם הע' 50 מאוה"ת שמע"צ ע' א'תתו.

⁸ בשיחה ש"פ נח תשנ"ב מבואר, שהשלימות הנצרכת לביאת הגאולה, הוא מצב הכלל, ולא מצב הפרט, ומצב הכלל בימינו מוכן לגמרי לגאולה. ובשיחה ש"פ ויחי תנש"א מבואר, שכל החסר בעבודתנו עכשיו יהי' אפשר להשלים אחרי ביאת הגאולה. ברם לכאורה, בי ביאורים אלו אין מספיקים לתרוץ השאלה שבפנים. כי מכיון שאדם זה יודע שהוא עדיין לא בירר את החושך שלו, הרי אצלו עכ"פ יהי' חסר במעלת השתייכות הגאולה אליו, דהיינו למצבו כמו שהוא בזמן הגלות.

ומתלבשת בגדרי העולמות אשר שם יש חילוק בין עליונים ותחתונים, ושם צריכים את התומ"צ – כדי לגלות במציאת התחתונים גופא איך שהתחתונים באמת אינם היפך העליונים.

ומבאר שם בשיחה, שזוהי גם העבודה דזמן הגלות בבירור החושך והפיכתו לאור, דהיינו לגלות בחושך של הגלות גופא איך שבאמת אינו היפך האור.

ברם ע"ז מוסיף בשיחה, שכדי לגלות במציאות החושך גופא איך שאינו היפך האור, צריך להכיר במציאות האבות. דהיינו, שצריך להיות הכרה איך שבעצם ובאמת – החושך אינו היפך האור (כמו שהי' אצל האבות, שאצלם מלכתחילה לא הי' חילוק בין עליונים ותחתונים, כנ"ל) ודוקא עי"ז – שמכיר איך שבאמת החושך מלכתחילה אינו היפך האור – ניתן לגלות גם בחושך גופא איך שאינו היפך האור.

וזה לשון השיחה שם, אות א':

.. "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בא-ל-שד-י ושמי הוי' לא נודעתי להם וגו' לכן אמור לבני ישראל אני הוי' וגו'". . . תוכן כתובים אלו שלאבות נתגלה הקב"ה רק ב"א-ל-שד-י", ולא בשם הוי', ואילו לבנ"י יתגלה (עתה) בשם הוי'.

(אות ב' שם): ונראה לומר, שכיון שנקראים "אבות", כמודגש בפירושו רש"י "וארא אל האבות". . . יש בהם מעלה יתירה לגבי הבנים (אף שלבנים נתגלה שם הוי' שלא נתגלה לאבות). . . ועד כדי כך, ש"וארא אל האבות" הוא הגורם שיהי' הגילוי גם אצל הבנים. . . ובלשון הכתוב "וארא אל אברהם וגו' לכן" (מסוכב ותוצאה) אמור לבני ישראל אני הוי'".

(אות ג'): . . אף שהאבות היו לפני מתן-תורה, הרי . . . ע"י אברהם היתה ההתחלה דמתן-תורה, כמודגש במצות מילה דאברהם שהיתה כמו המצוות שלאחרי מתן-תורה שעל ידם נמשכת קדושה בחפץ הגשמי שבו מקיימים המצוה. . . (שם אות ד'): . . אעפ"כ נאמר "וארא אל אברהם גו' ושמי הוי' לא נודעתי להם" – כיון שענין זה הי' במצות מילה בלבד. . . אבל בעולם לא היתה המשכת הקדושה, לא ניכר בתוקף הגילוי דאור הבלי גבול (שם הוי').

(אות ה'): בעומק יותר. . . במתן-תורה בטלה הגזירה ונעשה החיבור דעליונים ותחתונים; אבל מצד דרגת האלקות שלמעלה מגדר עליון ותחתון, לא שייך גזירה והפסק בין העליונים לתחתונים. . .

מזה מובן גם בנוגע לגילוי שם הוי' לבנ"י במתן-תורה. . . שחידוש זה קשור עם עבודתם של בנ"י בעולם (ע"י קיום התומ"צ) לפעול החיבור דעליונים ותחתונים, אבל גם לפני"ז ישנו העצם דישראל שלמעלה מהתורה ("מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר", גם למחשבת התורה), שזוהי דרגת האבות (השורש ומקור והעצם דכל בנ"י). . . והחידוש דגילוי שם הוי' במתן-תורה הוא – שהעצם דישראל (דרגת האבות) יומשך ויתגלה גם בבחינת הגילויים, בכחות הנפש, וגם כפי שנתלבשו בגוף בעוה"ז הגשמי, כדי לפעול בעולם (ע"י קיום התומ"צ) המשכת דרגת האלקות שלמעלה מגדר דעליון ותחתון.

(אות ו'): אעפ"כ, הכח להמשכת העצם הוא ע"י האבות ("וארא אל האבות"). . .

הרי מבואר, שכל ענין העבודה דזמן הגלות בבירור וזיכוך החושך והפיכתו לאור, הוא רק כדי לגלות בחושך גופא איך שמלכתחילה אינו היפך האור⁹, ועי"ז פועלים בחושך הגלות גופא שאמנם לא יהי' היפך האור בפועל.

פרק ד.

א. ע"פ דברים אלו יתבאר התיווך בין ב' הענינים שלעיל.

כי הנה, מצד עצם מציאותו של יהודי (בחי' האבות שבו), החושך מלכתחילה אינו היפך האור, וכל ענין הירידה אל מקום החושך (במציאות הגלות ובמציאות עוה"ז התחתון) – אשר שם החושך הוא היפך האור – הוא רק כדי לגלות במציאות החושך גופא איך שבאמת אינו היפך האור.

ברם זה שמגלים בחושך גופא איך שאינו היפך האור, הוא לא ע"י יתרון האור מתוך החושך (כי בזה הרי נרגש איך שהחושך מצד ענינו – לולי היתרון – אינו היפך האור), אלא רק ע"י ההכרה בזה – שהחושך מלכתחילה אינו היפך האור.

⁹ ע"י לקו"ש ח"ה ע' 101 (על העל"י שנפעל במיתת שרה בכל עבודתה שלפנ"כ), שיחת ש"פ וישלח תנש"א אות ח' (בענין עוונות נעשו לו כזכות), ובשיחת ש"פ תשא תנש"א, אות ד' וחי' (בענין חטא ע"ז).

אך כדי להגיע להכרה זו שהחושך **מלכתחילה** אינו היפך האור, צריך **תחילה** את עבודת הבירורים כדי לגלות תחלה את **יתרון** האור שמתוך החושך, ודוקא עי"ז אח"כ אפשר להגיע להכרה (בדרגות האבות, דהיינו) בזה שהחושך **מלכתחילה** אינו היפך האור.

ב. משום כך, בכל הדורות שעברו, הסתפקו בביאור מעלת הענין **זיתרון** האור שמתוך החושך. כי כשנמצאים בקושי וחומר הגלות, קשה מאוד להכיר בזה שהחושך **מלכתחילה** אינו היפך האור.

אבל בימינו, כאשר סיימו כבר את עבודת הבירורים וגם פעלו את יתרון האור שמתוך החושך¹⁰ [והיינו בפשטות, שע"פ דרכי הטבע ביכולתנו בימינו להתגבר נגד כל המניעות ועיכובים על קיום התומ"צ, וכמבואר בדברי הרבי בכ"מ, ואכ"מ], הרי עלינו להכיר איך שהחושך **מלכתחילה** אינו היפך האור.

לכן מבואר בשיחה וארא הנ"ל ובשיחות ומאמרי הרבי בכוכ"מ, זה שהחושך מלכתחילה אינו היפך האור.

ג. עפ"י מובן בנוגע לימינו, שגם אם ידע איניש בנפשו שיש אצלו מציאות דחושך שמונע ומעכב עליו בעבודתו וכו', אעפ"כ, יש עליו לדעת, שבאמת חושך זה שאצלו אינו היפך האור כלל, והיינו כנ"ל, כי ע"י העבודה דבני"י במשך כל הדורות עד לימינו¹¹ כבר ביררו את כל החושך לגמרי.

וזה שהוא רואה בעצמו מציאות דחושך, הרי"ז רק משום שחסר אצלו השימת לב להכיר איך שחושך זה אינו היפך האור, ואילו ה"י הוא רק **שם את לבו** להכיר בזה, ה"י אמנם **פועל בעצמו** שחושך זה שאצלו לא יהי' היפך האור **בפועל**¹².

פרק ד.

א. ויש להוסיף בביאור הדברים, ע"פ מ"ש בהמשך הדברים בשיחה דוארא שם :

. . . כשם שעבודת בני"י לאחרי מ"ת היא **בכח** עבודת האבות לפני מ"ת . . . כמו כן השלימות דלעתיד לבוא היא **בכח** העבודה בזמן הזה, כיון שלעתיד לבוא מודגש בעיקר הגילוי בעולם, ואילו בזמן הזה ובפרט בזמן הגלות מודגש בעיקר העבודה שמצד העצם, כידוע שעיקר העבודה באופן של מסירת-נפש (שמצד העצם) היא בזמן הגלות.

ויש לבאר הדברים :

פעולת האדם לגלות איך שהחושך אינו היפך האור, נעשה כשהאדם נמצא – **בתוך מצב החושך**. והיינו בפשטות, כי כדי לגלות איך שהחושך אינו היפך האור, צריך האדם להיות **במקומו** של החושך.

יוצא מזה, שהשלמת כוונת **העצמות** בעשיית דירה בתחתונים – לגלות איך שהחושך **אינו** היפך האור – נעשה ע"י העבודה **דזמן הגלות** (כי הוא הרי **מקום החושך**)¹³, וכל המשך העבודה שאח"כ בקיום התומ"צ **דימוה"מ** (מקום האור) בעילוי אחר עילוי עד אין קץ, הוא הכול רק **תוצאת פרי** מעבודה **דזמן הגלות**,

כי אחרי שהאדם כבר הגיע להכרה **בזמן הגלות** (מקום החושך) איך שהחושך **אינו** היפך האור, כל העבודה שאח"כ נעשית אצלו **בדרך ממילא** בלא עמל ויגיעה כלל מאחר שיודע כבר **בידיעה תחילה** (ע"י ההכרה שהגיע אליו כבר **בזמן הגלות**) שהחושך **אינו** היפך האור, וממילא כמה גדול שרק יהי' החושך אצלו, הרי זה לא יעכב עליו בעבודתו מאחר שיודע ברור **שאינו** היפך האור.

יוצא מזה, שמילוי כוונת **העצמות** בעשיית דירה **בתחתונים**, נעשית **בזמן הגלות**. וכל העבודה שאח"כ בימוה"מ בהמשכת **אורות וגילויים** בעילוי אחר עילוי כו', היא רק הוספה של אורות וגילויים בדירה **שכבר עשוי**.

ב. משום כך יזכירו את יציאת מצרים בימוה"מ.

¹⁰ כמובן משיחת ש"פ דברים הנ"ל **ופשוט** מהשיחות בכוכ"מ.

¹¹ בלשון דשיחת ש"פ נח שהובא לעיל : מצד מצב הכלל.

¹² עפ"ז מובן גם ענין השלמת החסר שאחרי הגאולה (המוזכר לעיל משיחת ש"פ ויחי תנשא), כי ע"י הכרתו איך שהחושך מלכתחילה אינו היפך האור, הוא יבוא לתקן החיסרון שהי' אצלו עד אז **בעיכוב הכרתו** בזה שהחושך אינו היפך האור.

¹³ ע"י שיחת ש"פ מקץ תשמ"ז, סה"ש ע' 201 הע' 57 (73):

ענין ה"דירה" הוא לא רק שנמצא בה כל העצם, אלא גם שהעצם נמצא בה בגילוי. וי"ל הטעם¹³. . . אם זה נשאר בהעלם וככה אי"ז דירה **בתחתונים** (בשלימותה), מצד גרדי תחתונים. (שם ע' 203 הע' 73): הכוונה ד"נתאוה כו" הוא שיהי' דירה **בתחתונים**, ומצד גדר התחתון צ"ל גם השלימות דהבנה והשגה, וגילויים בכלל.

כי הוספת האורות והגילויים דימהו"מ, יהי הכול רק על יסוד ההכרה **שכבר הגיעו אלי' בזמן הגלות** (איך שהחושך אינו היפך האור), ולכן, בכל העליות דימהו"מ, יזכירו תמיד את העבודה דזמן הגלות וההכרה שהגיעו אלי' בזמן הגלות (מזכירים יצי"מ), כי דוקא ע"י הזכרה זו, יוכלו להתעלות בעבודה דימהו"מ בעילוי אחרי עילוי.

פרק ה.

עפ"י יש לבאר את המובא לעיל משיחת ש"פ דברים :

. . לאחר **האור** כבר **קיבל** היתרון — מתעלה למקום נעלה יותר, מקום שענין החושך (גם לאחת הבירור) לא שייך אליו כלל.

כי הנה, היתרון שמקבל **האור** (דימהו"מ) מהגלות (שמוזכר כאן בשיחה), הוא **הזכר** מעבודה דזמן הגלות שמבואר לעיל¹⁴. וע"ז מבאר בשיחה, שבכוח יתרון זה שקבל האור (דימהו"מ), **האור** (דימהו"מ) "מתעלה למקום נעלה יותר, מקום שהחושך (גם לאחר הבירור) לא שייך אליו".

וזוהי גם הכוונה במ"ש לעיל מלקו"ש ח"י"ז :

הכוונה בכך שהעולם נברא בהעלם והסתרה היא כדי שיבוא מזה גילוי נעלה יותר — "יתרון האור מן החושך" — לפיכך נברא העולם באופן כזה, שדוקא "העלם" זה יגלה ויהווה "כלי" לאור נעלה יותר.

דהיינו: ה"העלם" (שהוא ה"כלי" "לאור הנעלה יותר" — **אינו** ענין היתרון שמתוך החושך, אלא) הוא כוונת העצמות שמשתקף **במציאות העולם** — בזה שברא עולם באופן **שיהי' ממנו** יתרון אור מתוך החושך, וכלפי כוונת העצמות שמשתקף במציאות העולם — החושך מלכתחילה אינו היפך האור.

וזה גם שמבואר בשיחת ש"פ שמות תשנ"ב, אות ה' :

יציאת מצרים פועלת **חידוש** בימות המשיח, שישנה גם המעלה דיצי"מ — המעלה ד"אתכפיא סטרא אחרא" . . אבל הזכירה דיצי"מ לע"ל היא רק בדרך "טפל" ("שתהא שעבוד מלכות עיקר ויציאת מצרים טפל לו"), כי עיקר הגילוי אז הוא מהגאולה השלימה, שלמעלה מכל מדידה והגבלה, אלא שיחד עם זה מזכירין יצי"מ (בדרך טפל), כי המעלה דגאולה השלימה למעלה מכל מדידה והגבלה לגמרי (באופן ד"את רוח הטומאה אעביר מן הארץ", "אתהפכא"), נמשכת במדידה והגבלה ד"כל ימי חיך" במציאות העולם הזה (המעלה דאתכפיא בגאולת מצרים). משא"כ אילו לא היו מזכירים אז יצי"מ, הוה-אמינא שהגאולה נפרדת מ"כל ימי חיך" בעולם הזה.

דהיינו, שאילו היתה הגאולה "נפרדת מ"כל ימי חיך" דזמן הגלות, הי' חסר **העיקר**, דהיינו **העצם** שמתגלה בזמן הגלות דוקא — שממנו בא כל **הגילויים** דימהו"מ.

וכמבואר גם בשיחת אחו"ק תנש"א, אות ד' :

רוב האותיות של "גאולה" הם הרי "גולה" . . גם **ראש** התיבה (של גאולה) נשאר גימ"ל של "גולה" . . מזה מובן, שכללות הגאולה — גם הענינים הנעלים שבה — קשורה עם העבודה דהכנסת האל"ף דאלופו של עולם ב"גולה" . . (אות ו' שם) : זהו תוכן ומהות הגאולה [גם עניני הגאולה שלמעלה מעולם וגלות, השינוי במנהגו של עולם ע"ד תחיית המתים] . . העבודה דהכנסת האל"ף (אלופו של עולם) בגולה, עד שע"ז נעשית גאולה.

הרי שהמשכת ה'אל"ף של אלופו של עולם' — שהוא מציאות **העצמות** שממנו נעשה **מציאות הגאולה** — הוא דוקא בתוך ה"גולה", ולכן דוקא **מה"גולה"** נעשה **גאולה**.

וכמבואר גם בשיחת ש"פ שמות תשנ"ב שם, אות ו' :

דיוק הלשון "**להביא** לימות המשיח" (ולא "לרבות" וכיו"ב כרגיל), שהעבודה ד(זכירת) יצי"מ "כל ימי חיך" בעולם הזה (א) **מכניסה** את ימות המשיח בעולם הזה עתה, עד יתירה מזו (ב) שזה מביא בפועל ב"ימי חיך" — השלימות דימות המשיח (לשון רבים, כולל כל התקופות בזה) בגאולה האמיתית והשלימה.

דהיינו, שהבאתה של הגאולה היא רק ע"י שממשיכים את הגאולה בתוך ה"גולה", כי **העצם** והיסוד שעליו בנוי כל מציאות הגאולה — היא ה"גולה".

¹⁴ כי היתרון, כשמתקבל אצל האור, אינו בבחי' יתרון שמתוך החושך, כי כלפי האור — החושך אינו הפכו כלל, אלא הוא רק בחי' **זכר** מהיתרון שישנו **במקומו של החושך**.

פרק ו.

א. עפ"י יש לחזור לתחילת דברנו בענין פעולת האדם בימינו להפוך את החושך לאור.

כי הנה, מכל המבואר לעיל מובן, שעצם המציאות של החושך, ישאר **בדמותו ובצלמו ממש** כמו שהוא עכשיו – גם לימורה"מ. כי הרי כל החידוש בימורה"מ יהי רק בשינוי ההכרה **שאצל האדם** איך שהחושך **מלכתחילה** אינו היפך האור, דהיינו, שכל השינוי הוא **ביחס האדם** אל החושך אך **לא** במציאות החושך גופא¹⁵.

ואף שבכל הדורות שעברו (לפני שסיימו את עבודת הבריורים) היתה מקובלת ההנחה שהפיכת החושך לאור יהי ע"י שינוי **במציאות החושך**, הרי היינו כמ"ש לעיל, כי אז בימים ההם (בדרך כלל, לבד מאצל יחידי סגולה) הי קשה מאוד להכיר איך שהחושך מלכתחילה אינו היפך האור, לכן הייתה מקובלת ההנחה (וכך הי גם באמת לפי המצב דימים ההם) שהפיכת החושך לאור יהי ע"י שינוי **במציאות החושך**.

אבל בימינו כשכבר סיימו את עבודת הבריורים והדבר היחיד שחסר הוא רק ההכרה **אצלנו** איך שהחושך מלכתחילה אינו היפך האור, הרי הפיכת החושך לאור נעשה **רק** ע"י שינוי ההכרה **אצל האדם** איך שהחושך מלכתחילה אינו היפך האור, שע"י פועל האדם על החושך **שלו** (שקיים רק משום חוסר ההכרה **שלו** איך שהחושך אינו היפך האור), שיהפך לאור בפועל¹⁶.

ב. והנה כ"ז הוא ברוחניות הענינים.

ברם מזה יש ללמוד גם בנוגע לענינים כמו שהם כפשוטם בגשמיות¹⁷, שהשינוי **בחושך הגשמי** יהי רק ע"י השינוי **ביחס של האדם** אל החושך, **ולא** במציאות החושך גופא.

ברם כדי לבאר הענין כמו שהוא בגשמיות, יש להקדים איזו הקדמות¹⁸ הדורשות הסבר וביאור בפרטיות בפ"ע, ואכ"מ.

אך הנלמד מכל זה הוא, שאין **מציאות מושג כזה** של התגלות הגאולה או אחד מייעודה הגאולה שלא הפעולה דבני"י. כי זוהי **כל** ענינה של הגאולה – ההכרה **שלנו** איך שהגלות **מלכתחילה אינה היפך הגאולה**.

ג. וי"ל, שענין זה, דהפיכת החושך לאור נעשה ע"י ישראל, בעצם **מפורש** בשיחת ש"פ וישלח שם, במ"ש :

מתן תורה הוא "יום חתונתו", החתונה (נישואין) דהקב"ה עם כנס"י, אשר, ההתחלה בזה היא באופן שהקב"ה הוא המשפיע וכנס"י היא המקבל, אבל, תכלית השלימות בזה היא כשהקב"ה וכנס"י נעשים חד ממש כביכול, **שכנס"י אינה צריכה כביכול לקבל מהקב"ה, כיון שמתגלה ש"ישראל וקוב"ה כולא חד**¹⁹.

שמוכן בזה, שאחרי שמבואר בשיחה (בהערה שהובא לעיל) שהוספת האור הוא **בישראל** שדומים ללבנה, ואחרי זה מבאר שביכולתם של ישראל להיות משפיעים **בלא** לקבל מהקב"ה, **פשוט** שהפעולה על הלבנה שתאיר אורה בגלוי, היא ע"י **ישראל**.

¹⁵ וכן מפורש בלקו"ש חכ"ז ע' 11 סוף אות ד' ובהע' 38 שם, שחומר היולי של האיסור ישאר, דהיינו, עצם התפצא של האיסור (כמ"ש בפנים שם) בלא צורה של עשיית איסור בפועל.

¹⁶ ע'י סה"ש תשמ"ח ע' 661 :

בכדי שהאדם יגיע לשלימותו, אין הכרח שנשמתו תרד למטה ותעסוק בתומ"צ בפועל, מכיון שגם בהיותה למעלה יש לה הכח על זה, וזה מה שירדה הנשמה למטה (שתעסוק בתומ"צ בפועל) הוא רק – מפני שכן הוא רצון הקב"ה.

ושם בהע' שם 102 :

ויש לבאר זה . . שרצון זה דהקב"ה הוא לא בשביל האדם, כי אם, בכדי לעשות את העולם (כולל גם הגוף ונה"ב דהאדם) שיהי דירה לו ית' (בשוה"ג שם) : דמכיון שגדרו של עולם הזה הגשמי הוא שנוגש בו שהוא מציאות בפני עצמו, לכן כל זמן שהתומ"צ הם בכח, אינם פועלים שינוי בעולם, גם לא שינוי בכח, ובכדי שהעולם יעשה דירה לו ית' – הוא ע"י קיום התומ"צ בפועל.

הרי אף שאין צורך כלל בפעולת האדם (כי כבר ישנו הכול בכוח), אעפ"כ, כלפי "הגוף והנה"ב דהאדם", ע"י פעולתו של האדם, נעשה **חידוש ממש**.

וכ"ה בלקו"ש ח"ט ע' 194 ואילך.

¹⁷ ע'י **השלמה ג'** להלן משיחת ש"פ בא תשנ"ב, דארבה, עיקר כוונת הרבי הוא על החושך הגשמי.

¹⁸ על יסוד דברי הרבי בכ"מ שטבע העולם מצד ענינו עצמו הוא לפי התורה רק שבזמן הגלות חל שינוי והגבלה בזה כו'.

¹⁹ וכ"ה באות ד' שם :

תכלית השלימות דהנישואין דהקב"ה וכנס"י – "והי' אור הלבנה כאור החמה", שהלבנה (כנס"י) אינה צריכה לקבל מהחמה (הקב"ה), "שמש הוי'", כיון שנעשית בעצמה כמו החמה, שזהו"ע ד"ישראל (לבנה) וקוב"ה (חמה) כולא חד" . . תכלית השלימות דהנישואין (מ"ת), שאין זה באופן של משפיע ומקבל, אלא באופן שהמקבל נעשה כמו המשפיע ("והי' אור הלבנה כאור החמה"), "ישראל וקוב"ה כולא חד".

מסקנה

ע"פ דברים האלו, יש תשובה ברורה על השאלה שלעיל, שבדברי הרבי בשיחה דכ"ח ניסן שהוא **מוסר הדברים אלינו**, כוונתו – כפשוטה ממש, שבימינו ע"י **השתדלות שלנו** בקיום התומ"צ **זמן הגלות** ובקיום הוראותיו של הרבי, יכולים אנו **למצוא בעצמנו** את הדרך **הטבעי והגשמי** איך להביא הגאולה **בפועל**.

מילואים:

א. ציטוט משיחת ש"פ בא תש"נ, אות ה' :

בקשר למבואר לעיל על החידוש בימינו, שלאחרי העבודה שבמשך כל הדורות בבירור החושך ויתרון האור שמתוך החושך, הגענו בימינו לאור שלמעלה מבירור והיתרון :

יש להעיר משיחת תש"נ (ויהי בארבעים שנה), אשר שם מביא הרבי את דברי אדמו"ר האמצעי בבי' עניני ההתבוננות, התבוננות פרטית והתבוננות כללית, ומבאר, שהעבודה בימינו היא **בשינוי קיצוני מהם**, דהיינו שהעבודה בימינו היא למעלה משניהם,

ובלשונו שם: ה"לב לדעת גו"י" שמקבלים בשנת הארבעים, הוא (לא רק פרט או כלל כזה בדיעת התלמיד, אלא) באופן ד"קאי כו' אדעת' דרבי", שמתחדש לגמרי, הוא מקבל מעמד חדש לגמרי. . . גם הדרגות התחונות של האדם (חלישות ופחיתות האדם) "עומדים" (קאי) "אדעת' דרבי" . . . - כדלהלן.

לשון השיחה:

. . . מבואר .²⁰ שבידיעת ה' ישנם שני ענינים: הידיעה בדרך כלל ("וידעתם כי אני ה' אלקיכם") – שזה נאמר ביצי"מ [וזה נפעל בגלוי כמתן תורה – "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים"], והשלימות בזה – הידיעה בדרך פרט, שזה ה' "לסוף מ' שנין דקא אשתדלו בכל אינון פקודין דאורייתא דאוליף לון משה כו' כדין אוליף לון בדרך פרט, הה"ד וידעת היום והשבות אל לבבך, היום דייקא (בשנת הארבעים) מה דלא הוה רשו מקדמת דנא (כמאחז"ל קאי איניש אדעת' דרבי' בארבעין שנין, ומביא את הפסוק דולא נתן ה' לכם לב לדעת, ע"ד "וידעת גו' והשבות אל לבבך"), כי ה' הוא האלקים דא באורח פרט, ושני הפסוקים ("וידעת גו' ו"וידעתם גו'") "כלה מלא חדא, דא בכלל ודא בפרט".

(שם אות ה'): . . . ועפ"ז יש לומר הביאור ברעיא מהימנא הנ"ל, שהשלימות דידיעת ה' היא בשעה שיוצאת (גם) בדרך פרט ("וידעת היום גו'") כפי שנפעל בשנת הארבעים, נוסף על הידיעה בדרך כלל ("וידעתם גו'") שהי' ביציאת מצרים:

אדמו"ר האמצעי מבאר, ששלימות ההתבוננות באלקות היא – בשעה שישנה הן ההתבוננות כללית, והן ההתבוננות פרטית, בפרטים ופרטי פרטים – מכיון שיש בזה מה שאין בזה:

בהתבוננות כללית ישנה המעלה שע"ז מגיעים "לבחי" העומק בכלל שהיא בחי' עצמות אור האלקי בחי' הכלל", והמעלה בהתבוננות פרטית היא "מצד עוצם הקירוב גלוי אור האלקי בנפשו יותר, כי בהתבוננות דרך כלל יוכל להטעות א"ע עד שנדמה לו כי מאד קרוב אליו הדבר ובאמת מרחוק מאד ה' נראה לו בהיותו דרך כלל לבד, משא"כ התבוננות דרך פרט, שכל פרטי בהשגה בדבר פרטי, יוקבע בנפשו בחי' הקירוב ביותר וממנו יבוא להשגת דבר פרטי העליון הימנו בהדרגה עד שיבוא לכלל ההשגה בכללות שאז מתאמת יותר בלתי הטעות א"ע כלל". ולכן השלימות בזה היא דוקא בשעה שההתבוננות כללית באה גם בפרטים, כי "הגם שכל פרט בפ"ע אינו ענין אלקות בכללות ואינו רק בחי' טפל פרטי לבד, אבל כאשר יתחבר כל העיון מכל הפרטים אל הכלל אז יוקבע יותר בנפש בחי' הכלל". לאידך גיסא – יש צורך גם בהתבוננות כללית, כי "מי שהוא מעמיק בכל לבו ובכל חפצו לעצמות האלקות דוקא הנה גם בעיונו בפרטיות יכוין הכל אל המת' הכללית דעצמות דוקא ולא יפול מכללות הכוונה כלל כו' מאחר שכל הפרטים אינם נמשכים והולכים רק אחר הכלל דוקא כו' כמ"ש אליו ולא למדותיו, רק כללות ענין ההתבוננות בפרטי מדותיו הוא רק כדי שיבוא לעצמותו ומהותו דוקא".

ויש לומר, שב' דרגות אלו בהתבוננות (בכלל ובפרט) הם בהתאם לב' הענינים הנ"ל: ההתבוננות בדרך כלל מבטאת (יותר) את הגילוי אלקות מלמעלה, וההתבוננות בדרך פרט – מתלבש בהפרטים דגדרי הנבראים (תחתונים) שנחלקים לפרטים ופרטי פרטים.

(שם אות ז'): בזה מתווסף פירוש וביאור במאחז"ל בתושבע"פ עה"פ "קאי איניש אדעת' דרבי" . . . : ה"לב לדעת גו"י" שמקבלים בשנת הארבעים, הוא (לא רק פרט או כלל כזה בדיעת התלמיד, אלא) באופן ד"קאי כו' אדעת' דרבי", שמתחדש לגמרי, הוא מקבל מעמד חדש לגמרי, כך שהוא – כל מציאותו (לא רק חלק ממנו) – עומדת וקיימת (קאי) על יסוד חדש לגמרי – "דעת' דרבי".

ומכיון שהוא (כל מציאותו) מקבלת מעמד חדש על יסוד חדש לגמרי – לכן מדייקים חז"ל "קאי איניש אדעת' דרבי", (שלא רק שכלו ומדותיו, אלא) גם הדרגות התחונות של האדם (חלישות ופחיתות האדם) "עומדים" (קאי) "אדעת' דרבי" כי זה מדגי ששכל מציאותו (אפילו החלק הכי תחתון) נעמד מחדש (ובדרך ממילא מוכן שכך הוא גם בדרגות העליונות יותר שבאדם).

(אות י"ד): . . . העבודה צריכה להיות בכך, שכעת צריכים להעשות מציאות חדשה לגמרי – מציאות חדשה שעומדת על גבי יסוד חדש: קאי איניש אדעת' דרבי".

²⁰ בזה שהובא שם לעיל.

ובפשטות — שכל הענינים שבעל ההילולא תבע, ובכלל — לימוד התורה בהתמדה ושקידה וקיום המצוות בהידור, ובמיוחד — הפצת התורה והיהדות והפצת המעיונות חוצה — צריך עתה להתחיל לפעול במימד חדש, עם מעמד חדש — לא לפי ההשגות שהיו עד עתה (לפי דעת המקבל), אלא לפי ההשגות והמימדים ד"דעתי דרבי" — נשיא דורנו.

הן בנוגע ללימוד התורה) ובפרט לימוד תורתו של בעל ההילולא — (שזה צריך להיות) לא רק בתוס' הכנה והשגה, אלא בעיקר (עם מעמד חדש ויסוד — מיסוד על דרך הלימוד ופנימיות הכוונה של "רבי"; והן בהנהגות בהתאם להוראות בעל ההילולא — צריכים להעשות באופן כזה.

לא די שיוסיפו עוד פרט או עוד כלל, אפילו כלל גדול, בהעבודה, אלא צריך להיות "קאי איניש" — צריך להקים את כל מציאותו מחדש על "דעתי דרבי". וביחד עם זה ה"ז צריך לרדת לפרטים ופרטי פרטים — ובהתבוננות אפילו קלה בטח ימצא כל אחד את הפרטים שביכלתו להתחיל לעשות כמציאות חדשה שעלי "קאי אדעתי דרבי".

ובסגנון אחר: כל אחד צריך להעשות "מוסד" חדש, בעבודתו בתורה עבודה וגמ"ח, שמעמיד יסוד חדש — "דעתי דרבי". ולהוסיף, ששמו הראשון דבעל ההילולא הוא "יוסף" — שמדתו היא יסוד. וזה חודר בכל הפרטים — "כל השומע יצחק לי" (שמו השני).

וכך צריך גם לפעול על העולם — שמתגלה שהוא "צדיק יסוד עולם"²¹, (כמאחז"ל) "ועמך כולם צדיקים" שחייב (כל) אדם לומר בשבילי נברא העולם.

ב. ציטוט משיחת ש"פ בשלח תשנ"ב, אות ג' :

בקשר למבואר לעיל משיחת ש"פ וארא שאצל האבור **מלכתחילה** לא הי' חילוק בין עליונים ותחתונים ושכך צ"ל העבודה גם בימינו, יש להעיר, שהמשך הענין בזה, מבואר בשיחת ש"פ בא תשנ"ב (בענין אתפריעו כל נהורין, עיי"ש), ואח"ז שוב בשיחת ש"פ בשלח, ושוב אח"ז עם עוד תוספת ביאור, בשיחת ש"פ יתרו, ועוד.

ברם בשיחת ש"פ בשלח מדובר הענין באותיות אחרות קצת, דהיינו שבמקום לדבר על האבות, מדובר על בחי' הי"א שלמעלה מיי הדברות (שהוא הרי הבחי' דהאבות והבחי' דאתפריעו שדובר בשיחות וארא ובא)²².

וז"ל בשיחת בשלח :

בביאור הענין ש"י"א מסעות נשאם הקב"ה דרך המדבר מ' שנה" **למעליוחא** — יש לומר :

בפירוש "אחד עשר יום מחורב" (י"א המסעות) איתא במדרש שקאי על "מיוחד שבעשרה . . . שהוא אחד שהוא ראש לכל הדברות, אנכי ה' אלקיך", היינו, ש"אחד עשר יום מחורב" מורה על בחי' אחד שלמעלה מ(עשרת הדברות שניתנו ב)חורב, בחי' "אנת הוא חד ולא בחושבן", מהותו ועצמותו ית' שלמעלה מעשר ספירות.

ויש לומר, שכוונת הקב"ה בכך ש"לא נחם גו' ויסב גו' דרך המדבר", "י"א מסעות . . . נשאם הקב"ה דרך המדבר מ' שנה", היא, שבחינת "אחד עשר" ("אנת הוא חד ולא בחושבן", שלמעלה מעשר ספירות ועשרת הדברות) תומשך ותתגלה בפנימיותם ע"י ההליכה במדבר במשך **ארבעים שנה** ("בן ארבעים לבינה"), שבהם "נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע", "שאינ אדם עומד על סוף דעתו של רבו וחכמת משנתו עד ארבעים שנה", שאז יהי' הגילוי דבחי' "אחד עשר", ולא עוד אלא שימשיכו ויגלו בחי' "אחד עשר" גם בארץ הלזו הגשמית, שע"ז תהי' הכניסה לארץ ישראל בשלימות . . .

(שם אות ד'): ובפרטיות יותר ה"ז קשור עם (ונעשה ע"י) פרטי הענינים שבפרשה, ומהם — **הליכת בני' במדבר** ("ויסב גו' דרך המדבר") בכל פרטי מ"ב המסעות שהיו במשך הארבעים שנה ("עד בואם אל ארץ נושבת"), החל מהמסעות שבפרשתנו — "ויסעו מסוכות ויחנו באתם בקצה המדבר", ובפרט לאחר קרי"ס, "ויסע גו' ויצאו אל מדבר שור גו'", "ויסעו גו' ויבואו גו' אל מדבר סין", "ויסעו גו' ממדבר סין למסעיהם וגו'":

ידוע שתכלית הכוונה בהליכת בני' במדבר היא כדי לברר ניצוצות הקדושה שנפלו ב"מדבר העמים", ששרשם מדרגא נעלית ביותר (עולם התהו שלמעלה מעולם התיקון), וע"ז שישראל מבררים ניצוצות הקדושה ומעלים אותם לשרשם ומקורם, נמשכת ומתגלה אצלם דרגא נעלית זו.

והענין בזה — שניצוצות הקדושה שנפלו ב"מדבר העמים" שרשם מבחי' "אחד עשר" שלמעלה מהשתלשלות, בחי' המקיף שממנו נעשית היניקה די"א כתרין דלעו"ז, כמרומו בלשון הכתוב "אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר", ש"אחד עשר יום" הם "דרך להר שעיר" (ח"ו), וע"י עבודתם של ישראל בכירור הניצוצות והעלאתם לשרשם ומקורם

²¹ ועי' עד"ז שיחת חוה"מ סוכות תשנ"ב ש"כ"א צ"ל להיות בבחי' אדמו"ר, עיי"ש.

²² והוא כמבואר בדברי הרבי בכ"מ שע"י מילוי כוונת העצמות בפועל נעשית עלי' ככוונת העצמות אף שהעצמות כולל את מילוי הכוונה בעצמו עוד לפני שנתמלאה הכוונה בפועל.

בבחי "אחד עשר" דקדושה, נמשכת ומתגלה בחי' "אחד עשר" בישראל (המשכת המקיף בפנימיות, שההמשכה היא למקום הראוי דוקא), ועי"ז ניתוסף אצלם עילוי גדול יותר לגבי עבודתם בעיני התומ"צ, עשרת הדברות הקשורים עם עשר ספירות, שלימות הקדושה במדידה והגבלה.

ויש להוסיף ביאור בהחילוק שבין "י"א מסעות" (י"א יום) לההליכה במדבר (מ"ב מסעות) במשך ארבעים שנה – שאילו הי' הקב"ה מוליכם בי"א מסעות (בי"א יום) הי' הבירור (רק) ע"י המשכת וגילוי אור עליון (בחי' אחד עשר) **מלמעלה למטה**, שאינו פועל כ"כ במציאות התחתון, ולכן "נשאם הקב"ה דרך המדבר מ' שנה", שע"ז יהי' הבירור (גם) ע"י עבודתם של ישראל בדרך **מלמטה למעלה**, שהפעולה בהתחתון היא בשלימותה; וביחד עם זה, ישנו גם העילוי דהמשכת וגילוי אור עליון, בחי' "אחד עשר", מלמעלה למטה (שאי אפשר להגיע אליו ע"י העבודה מלמטה למעלה שהיא במדידה והגבלה) – **"י"א מסעות"**. נשאם הקב"ה דרך המדבר מ' שנה" – שהבירור בדרך מלמטה למעלה (בארבעים שנה) חדרר ונעשה בכח הגילוי דבחי' אחד עשר מלמעלה למטה (חיבור ב' המעלות דמלמעלה למטה ומלמטה למעלה גם יחד).

ג. ציטוט משיחת ש"פ בא אות י"ד :

בקשר למוזכר לעיל (בהע"י), שהעבודה בימינו להפוך את החושך לאור, הוא בעיקר בגשמיות (ולא ברוחניות), יש לצטט מ"ש בזה בשיחת ש"פ בא תשנ"ב :

. . להעיר, שבלשון "זמן השיא" ("העכסטע צייט") מרומז תוכן הגאולה – ש"זמן", הקשור עם מדידה והגבלה (עבר הוה ועתיד), נעשה "הזמן) **הכי נעלה**" ("העכסטע"), באופן שאין למעלה הימנו. כלומר, שהגבול (זמן) עצמו נעשה בלי גבול (שיא), עד לאופן שהם מתאחדים ממש, ע"ד המדובר לעיל בענין "אתפריעו כל נהורין".

ואדרבה: עיקר ההדגשה בזה היא על הגבול של זמן גשמי ("זמן") – כי ברוחניות (עד לדרגות "השיא") יש כבר את שלימות העינים עד גם השלימות דגאולה (רוחנית), עיניהם הרוחניות של בני"י רואות כבר את הגאולה; כעת צריך רק לפתוח את העינים הגשמיות, שגם הם יראו את הגאולה כפי שהיא בגלוי לעיני בשר בזמן הזה.

שמוכן הכוונה בדברים אלו (בפרט עפמ"ש בשיחה שם לפני"כ שעיקר ענין דאתפריעו הוא דוקא במציאות **הגשמי** הוא שפחד משה כו', וכן גם מהמשך השיחות בשבועות שלפני"כ (עי' שיחת ש"פ ויצא אות ז' ואילך כו') במעלת הגשמיות דוקא **על הרוחניות** כו'), שבעבודה בימינו כדי להביא הגאולה, **אין** להתמקד כ"כ על עבודה הרוחנית שבזה – כי "עיניהם הרוחניות של בני"י כבר רואות את הגאולה", אלא יש להתמקד בעיקר על הגשמיות, דהיינו, להכיר איך **שכבר ישנה** הגאולה בגלוי **בגשמיות**, וכדבריו כאן "כעת צריך רק לפתוח את העינים הגשמיות, שגם הם יראו את הגאולה כפי שהיא בגלוי לעיני בשר בזמן הזה"²³.

²³ ודלא כמו שיש שפירשו בזה, שבימינו רק ברוחניות העינים אפשר לראות הגאולה, כי פירוש זה הוא בדיוק **היפך** כוונת הדברים בשיחה כאן (של המלים על אתר, וכן גם היפך כל מ"ש בשיחה לפני"כ, וכן היפך כל הביטויים בשבועות שלפני"כ, וכן היפך תוכן העינים שמבואר בשיחת לפני"כ) אלא הכוונה היא כמ"ש בפנים, שבימינו **אין צריך** להתמקד כ"כ על עבודה הרוחנית שבזה, אלא על **הגשמיות**.